

1. *Считате ли, че сегашното устройство и структура на Висшия съдебен съвет гарантират осъществяването на възложените на този орган от КРБ и ЗСВ функции?*

Разграничените компетенции при кадрването и дисциплинарната отговорност по отношение на съдиите и конституционно утвърдените като част от съдебната система прокурори и следователи е крачка в правилната посока. Реформата обаче не обезпечи реална възможност за съдийско самоуправление с произтичащата от това отговорност. Едва възможността съдиите с пряк избор да сформират мнозинство в органа, пряко ангажиран със съществените въпроси за обезпечаване дейността на съдилищата, обуславя и тяхната отговорност за ефективността на управление на процесите в съдебната власт. Формираната критична маса на членове на ВСС, пряко избрани от действащите съдии е и гаранция за отстояване независимостта на съдебната институция, призвана да осъществява и правораздавателната власт.

Тъй като политиката, разбирана като определен подход за управление на социални процеси, предполага обединение около конкретни решения за реализация на определени цели, представителната демокрация се опира на властта на избирателя да формира състава на управляващия орган. Отказът на законодателя да структурира съдийската колегия при ВСС по начин, гарантиращ мнозинство на **пряко избраните** представители на съдийската квота, непосредствено ангажира политиките с участие в управлението на съдебната власт. При възприетия паритет отговорното отношение към обществото налага споделена отговорност и за ефективността на колективния орган.

Организационната структура създава предпоставки за добро управление, но сама по себе си не е в състояние да гарантира този резултат. От съществено значение е личността на всеки един от членовете на колективния орган. Ето защо отговорното отношение към общественозначимия въпрос – кой ще формира и реализира политиките на следващия ВСС, предполага яснота досежно качествата на кандидатите и условията, при които са били установени. Кандидатурата, издигната от магистрати за техен колега обосновава разумно предположение, че в основата на предложението стоят доказани качества в процеса на специфичната работата включително и неподвластност на нелегитимни интереси. Възниква обаче въпросът за качествата и мотивацията на членовете на ВСС, идентифицирани като подходящи от политически ангажираните народни представители.

Смятам, че при отговорно управление на социалните процеси сам по себе си изборът от политически структуриран орган не компрометира номинирания кандидат. Очертаните негови конкретни действия, мотивирали народното представителство да го счита за подходящ и обстоятелствата, при които те са станали достояние на номиниращия се явят разумна гаранция срещу политически ангажиран избор.

Споделям тезата, че участие в управлението на самостоятелната съдебна власт на външни за системата лица предотвратява капсолирането ѝ. Това позволява страничен поглед върху специфичните проблеми, необходим за

ефективното им разрешаване. Смятам, че участието на гражданското общество в този процес е в състояние да легитимира ВСС. Ето защо считам за добра практика номинирането на кандидати от страна на общественно ангажирани формирания или личности, доказали трайния си ангажимент за преодоляване на проблемите в съдебната власт. При все, че не освобождава от отговорност народните представители да направят отговорен избор, припознатата номинация и избор на издигнат при тези условия член на ВСС, предполагава безусловно необходимото доверие към следващия състав на този орган.

При нормативно регламентираната процедура ангажимент на активната част от гражданското общество в това число и на съсловните магистратски организации, а и на всеки действащ магистрат е да участва при изследване и проверка качествата на предложения кандидат без значение от коя квота произтича неговата кандидатура. Отговорност на кандидата е да ги докаже както в рамките на предизборната кампания, така и в процеса на осъществяване на изпълнение на длъжността.

В контекста на очертаня вече принцип и въпреки организационно наложения паритет на квотното участие чрез избора си народните представители могат да осигурят реално самоуправление на съда посредством включване в състава на парламентарната квота на действащи съдии. От съществено значение обаче са обстоятелствата, при които те са били разпознати.

2. Какво е становището Ви относно дейността на досегашния състав на ВСС в неговия мандат в следните области:

- защита на независимостта на съдебната власт и на нейния авторитет:

Този ВСС постигна частично съобразяване размера на минималното възнаграждение с икономическата обстановка в страната. Считам обаче, че не го направи с нужната отговорност. Съобразяването на международно утвърдената гаранция за независимост – нормативно предписан и гарантиран размер на възнаграждението не може да бъде обвързано от каквито и да било структурни реформи. Постигнатият резултат обаче не разкрива отстояване на принцип, а създава впечатление за осъществен пазарлък.

Не се сещам за конкретно действие в защита авторитета на съдебната власт. Дори напротив, несъобразяването с необходимостта от добър тон на общуване в рамките на колективния орган само по себе си накърни авторитета на съдебната власт.

Разгласяването на образувано дисциплинарно производство срещу съдия, чието провинение не поставя под съмнение способността му да правораздава също така неоправдано руши авторитета на съдебната власт пред страните, които разчитат на неговата преценка.

- осигуряване на прозрачно и предвидимо кадрово развитие на съдиите:

По този критерий според мен както ВСС, така и структурираната впоследствие съдийска колегия се провалиха. Оценъчния подход, ограничен до цифрово отражение на резултата и липсата на идентифицирани конкретни съображения изключва прозрачността – не става ясно на какво почива пониската оценка.

Фетишизирането на конкурса за повишаване като състезание без оглед смисъла от неговото съществуване – кадрово обезпечаване на органите на съдебна власт и то в отклонение от общоутвърдени принципи на последователност, равнопоставеност и съразмерност – типичен за упражняваната дискреционна власт, доведе до непредвидимост на резултата от конкурсната процедура.

- избор на председатели на съдилища и техни заместници:

Практиката на кадровия орган при избор на председатели или изпълняващи тази длъжност за ключови за съдебната система съдилища създаде впечатление за безпринципност и демонстрация на сила.

- дисциплинарна отговорност на съдиите:

Твърде бавни процедури и непоследователна практика, които създават впечатление за покровителстване на едни и репресиране на други магистрати.

- превенция на корупцията в органите на съдебната власт:

Не ми е известна практиката на ВСС по този критерий за оценка на работата му.

- обезпечаване на условията на работа на съдиите и на техните осигурителни и трудови права:

Констатирам пълно дезинтересиране на ВСС от индивидуалните права на съдиите.

- реформа на съдебната карта:

Положено е началото на този безусловно необходим процес, но липсва реална комуникация със съдиите и общностите, чиито интереси биха били засегнати от този процес. Това провокира несигурност.

3. *Каква е оценката Ви за начина на вземане на решения в дейността на сегашната ВСС, бихте ли променили и какво точно в този процес?*

Осигурена е публичност, но липсва прозрачност на вземаните решения. От съдържанието на дебатите, намерили отражение и в изготвените протоколи не стават ясни мотивите. Огласяването на внасяните в пленарния състав протоколи на комисиите след като решението вече е било взето пречатства това. Липсва практическа възможност за дистанционен достъп до останалите книжа, обективиращи мотивите на органа.

Смятам за удачно утвърждаване на електронния документ като основна форма на комуникация и изграждане на виртуално деловодство. Това спестява ресурси и гарантира известност за постъпило искане.

Обратната връзка, че искането е получено и посочен срок или условия, при реализацията на които се очаква да бъде разгледано, обезпечава ясен ангажимент и предвидимост за момента, когато се очаква разрешаване на повдигнатия въпрос.

Осигурената възможност за широко обсъждане на конкретен въпрос, провокирал разногласие между членовете на комисията, обезпечава намиране на адекватното решение.

Смятам за обективно възможно и осигуряване на участие на заинтересованите магистрати чрез дистанционен достъп в работата както на комисията, така и на колегията, съответно на ВСС. Намирам за наложително също така своевременно предоставяне на достъп до цялата събрана информация, касаеща конкретния въпрос. Този подход е гаранция за по-пълното му обследване.

Безусловно необходимо е при отказ мотивите да дават отговор на всеки наведен довод в подкрепа на искането.

Осигуряването на тематично систематизиран и публично достъпен регистър на решенията както на ВСС, така и на колегиите обезпечава пълна отчетност като гарантира последователност в практиката на тези органи.

4. *Какво е необходимо да се промени и ако бъдете избрани какви действия ще предприемете за това в следните области от дейността на следващия ВСС?*

Конкретни идеи за промяна на по-голямата част от въпросите съм формулирал в концепцията си, поради което при отговорите ще се ограничи до посочване на адекватния според мен подход за положителна промяна.

Защита на независимостта на съдебната власт и на нейния авторитет:

- безусловна и своевременна реакция при всеки идентифициран проблем особено когато е и публично огласен;
- отстояване авторитета на всеки магистрат чрез адекватна реакция при необоснованото му засягане;
- своевременна подкрепа за преодоляване на констатирани проблеми в работата;
- утвърждаване на добрия тон на комуникация във ВСС
- периодично отчитане на ВСС за извършената работа пред действащите магистрати;
- утвърждаване на механизъм на саморегулация, основан на етичните правила включително по отношение членовете на ВСС.
- оповестяване на предприетите мерки за отстраняване на публично огласен и непосредствено установен от ВСС или от съответната му колегия конкретен проблем.

Осигуряване на прозрачно и предвидимо кадрово развитие на съдиите.

Считам, че до голяма степен посочените вече проблеми могат да бъдат преодолени при огласяване на идентифицираните в атестационната процедура конкретни достижения на магистрата и на тази основа обосноваване на извода за предпочитание при конкуренция. Обосновка на тази своя идея съм дал в концепцията си.

Избор на председатели на съдилища и техни заместници

Следва да бъде утвърден подходът – „**председателят е пръв сред равни**“. Това безусловно изисква да бъде чуто мнението на съдиите от органа на съдебна власт, за който се осъществява изборът. Консолидираното мнение на мнозинството съдии, заявили подкрепата си за определен кандидат, ангажира кадровия орган да го зачете, освен ако не бъдат идентифицирани конкретни обстоятелства, обуславящи разумно защитимо съмнение за дефицит на конкретни управленски качества.

Дисциплинарна отговорност на съдиите.

Дисциплинарната отговорност на съдиите следва да бъде крайно средство за въздействие върху магистрата. Привърженик съм на подхода „казвам – показвам – наказвам“. Констатирани слабости в процеса на осъществяване на дейността пряко задължава административния ръководител да даде критична обратна връзка и очертаване на конкретен план за преодоляването им включително предложени на съдията добри практики в тази насока.

Тъй като само по себе си иницираното дисциплинарно производство засяга честта на магистрата наложително е да бъде изведен изрично принцип, че основание за образуването му се явява конкретно установена индиция за виновно допуснато нарушение. ВСС дължи да гарантира съблюдаването му. така например едва неспособността на магистрата да осъзнае отговорността си за оползотворяване на обективно ограничения ресурс при управление на делата, определя дисциплинарната мярка като необходимо средство за въздействие.

Наложителна е също така последователна практика при образуване на дисциплинарно производство и налагане на наказания, която може да бъде осигурена посредством създаване на регистър за дисциплинарната практика и огласяване на окончателно установените нарушения и наложените за тях наказания.

Разгласяване на образувано дисциплинарно производство срещу действащ съдия, а и на наложено му наказание е допустимо само, доколкото се явява средство за утвърждаване авторитета на съдебната власт.

Превенция на корупцията в органите на съдебната власт;

Считам, че отчетността, разбираана като обявяване на съображенията, довели до конкретно решение, е реална гаранция срещу практики, основани на всякаква форма на зависимост.

Наложително е да бъде изследван всеки сигнал и при установени данни за необяснимо поведение да бъдат предприети адекватни мерки – в рамките на етичната саморегулация, когато е налице обосновано съмнение за нарушена безпристрастност, но липсват доказателства, а при наличие на доказателства – предвидените в закона мерки. Единствено този подход обективира нетърпимост към подобно поведение.

Обезпечаване на условията на работа на съдиите и на техните осигурителни и трудови права

Съдията като всеки човек има право на достойни условия на труд.

Правораздавателната дейност е доказан стресогенен фактор. Наложително е ВСС да създаде система за управление на риска от неблагоприятно въздействие върху личността на магистрата и съдебните служители. Ако нормата на натовареността може да определи нормалното напрежение, ВСС дължи да утвърди праг на допустимост на натоварването, превишаването на който застрашава здравето както на съдията, така и на съдебния служител.

Натоварените с управлението на системата дължат да осигурят необходимите условия за качествено изпълнение на правораздавателната дейност. Следва изрично да бъде утвърден принципът, че инвестирайки необходимото внимание към всяко възложено на съдията дело той няма да бъде държан отговорен за обективната невъзможност да разгледа и останалите очакващи го дела. Съблюдаването на обещания от законодателя разумен срок за всяко дело предполага споделена отговорност между съдията, натоварените с управлението на съответния съд и системата като цяло. Обективната невъзможност за приключване на делата в срок пряко ангажира ръководството на съда, а при липса на ресурси – ВСС и съответната колегия да предприемат адекватни мерки, пример за каквито са представени в концепцията ми.

Творческият характер на правораздавателната дейност и естеството на някои подлежащи на разглеждане случаи обосновават ненормирано работно време за съдията. Този режим обаче ангажира ВСС да обезпечи утвърдените в трудовото законодателство гаранции за възстановяване на работоспособността – междудневни и междуседмични почивки и годишен отпуск.

Реформа на съдебната карта:

Въпросът свързвам единствено с преценка на съществуващите понастоящем районни съдилища. Смятам, че математическият подход не е подходящ за структурирането на съдебната система. Предвид ангажимента на съдебната власт да гарантира сигурността в обществото намирам за меродавни два критерия – дефинирана нужда на местната общност и потенциал у системата да ги осигури организационно. Ето защо считам, че реорганизацията макар и да е в компетенциите на ВСС предпоставя структуриран дебат с непосредствено участие на представители на местната общност и съдиите, правораздаващи в идентифицираните като подлежащи на закриване съдилища. Обосновани нужди и поет непосредствен ангажимент от съдията за

реализацията им при установена необходимост от съществуване на структурно обособен съд обосновава запазването му.

При реализация на отдавна предвижданото електронно правосъдие местната подсъдност губи своето значение. Това позволява тъй наречените малки съдилища да поемат дела, които се разглеждат в закрито заседание. Организационно обезпечената дейност по връчване на книжа под непосредствения контрол на специализираната администрация и пряката комуникация между администрация производството съдия и ръководителя на службата обезпечава необходимата размяна на книжата. Това от своя страна позволява използване на наличния ресурс при по-ниско постъпление от територията под юрисдикцията на този съд.

5. Какви конкретно качества считате, че следва да притежават бъдещите председател на ВКС, председател на ВАС и главният прокурор, така че профилът им да съответства на изискванията на закона за заемането на съответната длъжност?

Председателите на ВКС, ВАС и главният прокурор олицетворяват съответната институция. Това предполага безупречната им репутация, доказани в професионалната им дейност лидерски качества, основани на авторитетност и визионерство, умение за работа в екип – способност да разбират чуждо мнение, да подчиняват действията си на общоприет интерес, развито чувство за самокритичност и способност да подчинят самооценката на поведението си на утвърдените представи за необходимия обществен облик на институцията, която представляват.

6. Как бихте постъпили, ако стане невъзможно в следващия ВСС да осъществите концепцията, която сте защитили пред своите колеги – избиратели?

Смятам, че участието във ВСС е и отговорност към колегите, застанали зад моята кандидатура. Затова този въпрос свързвам с изчерпаната възможност за консолидиране на мнозинството около застъпени в концепцията ми принципни положения или реализация на основополагаща за концепцията ми идея.

Вярвам, че ефективното решение почива на противопоставяне на различни гледни точки. Ето защо ще подложа на проверка полезността и приложимостта на всяка конкретна, но несподелена от мнозинството моя идея, било обявена в концепцията и разпозната от избирателите, било възникнала в процеса на работата ми чрез допитване до действащите магистрати. Убеден съм, че проявена при тези условия подкрепа за идеята, включително предложени различни варианти за реализацията ѝ, ще ангажира мнозинството да преосмисли становището си. Този подход логично ще формира и съзнание у активната част от съдийската общност, че съдията може и трябва да бъде гарант за доброто управление на съдебната власт.

Приемам като израз на отговорността към избирателя и възможността като част от колективния орган да осигури защита при накърняване на

индивидуалната или институционална независимост. В случай, че развитите от мен идеи не бъдат споделени, ще потърся кредит на доверие сред избирателите при идентифициране на възможното последващо мое участие в този орган. Считаю, че форматът за електронно гласуване е подходяща форма за провеждане на допитване. Ако не получа изрична подкрепа от съдии, чийто брой е не по-малък от избралите ме, ще счита, че съм загубил доверието и ще си подам оставката.